

HUDEBNÍ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV *Umění a kultura*. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět Hudební výchova usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sálů a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudebně výchovné činnosti dělíme na čtyři hlavní oblasti:

Vokální činnosti – práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Instrumentální činnosti – hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Hudebně pohybové činnosti – ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Poslechové činnosti – aktivní vnímání znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Rozsah a hloubku učiva volí vyučující s ohledem na hudební schopnosti žáků a na jejich dosavadní zkušenosti. Hudebně výchovné činnosti vhodně propojuje. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Vyučovací předmět hudební výchova je povinný vyučovací předmět se vyučuje **v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci** (celkem 9 hodin).

Výuka probíhá v učebnách vybavených klavírem, orffovým instrumentárem a prostorem vhodným pro práci mimo lavice. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními, a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

STRATEGIE, kterými rozvíjíme žákovské KOMPETENCE K UČENÍ:

Vedeme žáky k odpovědnosti za jejich vzdělávání - připravujeme je na celoživotní učení.

Vedeme žáky k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.

Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.

Vytváříme podmínky pro práci s chybou a odstraňujeme obavy z chyb.

Ve výuce se zaměřujeme na získávání dovedností a učivo používáme jako prostředek k jejich získání.

Ve výuce rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující (doplňující).

Ve vhodných situacích při výuce používáme cizí jazyk a výpočetní techniku.

Na začátku hodiny navozujeme cíl výukové hodiny a na konci provádíme shrnutí.

Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, při výuce a při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace.

Prostřednictvím sebehodnocení vedeme žáky k posouzení svých dovedností a učiněných pokroků.

STRATEGIE, kterými rozvíjíme žákovské KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ:

Ukazujeme žákům, že problém není hrozba, ale výzva.

Vytvářením praktických problémových úloh a situací navozujeme podmínky pro praktické řešení problémů.

Na modelových příkladech ukazujeme postupy při řešení problémů a demonstrujeme, jak některým problémům předcházet.

Podporujeme různé způsoby řešení problému a poskytujeme zpětnou vazbu k navrženým postupům.

Podporujeme týmovou spolupráci a využívání moderní techniky při řešení problémů.

Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

STRATEGIE, kterými rozvíjíme žákovské KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ:

Zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích. Klademe důraz na kultivovanost komunikace.

Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i zákonných zástupců.

Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií.

Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání a k pozitivní prezentaci a reprezentaci své školy, své obce a svojí osoby.

Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven a v pravidlech pro akce mimo školu.

Rozvíjíme schopnost žáků naslouchat druhým a vnímat to jako důležitý prvek komunikace.

STRATEGIE, kterými rozvíjíme žákovské KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ:

Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.

Podporujeme začlenění všech dětí do výuky a kolektivu volbou vhodných forem a metod práce.

Vnímáme různorodý kolektiv třídy jako prostředí umožňující vzájemnou inspiraci a rozvíjení individuality.

Vytváříme podmínky pro práci v týmech a vnímání vzájemných odlišností.

Aktivizujeme žáky ke spolupráci a rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. Podporujeme vzájemnou pomoc žáků.

Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

Podporujeme společné vzdělávání žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Průběžně monitorujeme sociální vztahy mezi žáky.

Umožňujeme žákovi zažít pocit úspěchu, spokojenosti a sebeúcty a společně s žáky nastavujeme vhodnou míru sebekritiky a kritiky.

STRATEGIE, kterými rozvíjíme žákovské KOMPETENCE OBČANSKÉ:

Netolerujeme sociálně patologické projevy chování. Zaměřujeme se na jejich prevenci.

Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu, usilujeme o správné používání těchto pojmů.

Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem.

Ve škole i na mimoškolních akcích upevňujeme pozitivní formy chování žáků a kolektivu.

Monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření, kázeňské přestupky řešíme individuálně.

Problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, bez emocí a osobní zášti.

Dodržujeme zásadu, že špatné projevy chování žáka se nestávají jeho stigmatem.

Pořádáme kulturní akce, exkurze, výlety a sportovní aktivity i soutěže. Pořádáme také akce ve spolupráci s obcí určené pro zákonné zástupce a veřejnost.

STRATEGIE, kterými rozvíjíme žákovské KOMPETENCE PRACOVNÍ:

Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.

Podporujeme opakované využití materiálů, výrobků a recyklátů.

STRATEGIE, kterými rozvíjíme žákovské DIGITÁLNÍ KOMPETENCE:

Ve výuce se zaměřujeme na ovládání běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb. Digitální zařízení, aplikace a služby využíváme při učení i při zapojení do života školy a do společnosti.

I. stupeň

1. období (1. – 3. ročník)			
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo	Průřezová témata
HV-3-1-01 zpívá v jednohlase <i>HV-3-1-01p zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty</i>	<ul style="list-style-type: none"> osvojuje si nové písně, projevuje zájem o zpěv a hudební činnosti dle individuálních možností čistě a rytmicky správně zpívá s doprovodem i bez doprovodu, při zpěvu přirozeně dýchá texty písní dokáže po nácvičku zazpívat z paměti reaguje na dirigenta (dynamika, tempo) 	<i>Zpěv lidových písní podle daného ročního období a z různých světových oblastí (ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu).</i> <i>Hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď apod.).</i> <i>Záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně.</i>	
HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty <i>HV-3-1-02p hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmitizaci říkadel i při zpěvu</i>	<ul style="list-style-type: none"> rytmizuje jednoduché texty melodizuje jednoduché texty zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu vytleská rytmus textů se čtvrtovými a osminovými hodnotami 	<i>Lidová říkadla podle daného ročního období.</i> <i>Rytmitizace slovy při aktivním poslechu.</i> <i>Rytmické hry.</i>	Osobnostní a sociální výchova - Psychohygi ena
HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	<ul style="list-style-type: none"> technicky správně používá jednoduché nástroje Orffova instrumentáře 	<i>Reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. Hudební improvizace,</i>	Osobnostní a sociální výchova - Kreativita

	<ul style="list-style-type: none"> vhodně použije dětský instrumentář a improvizované nástroje jako vlastní doprovod k rytmicizaci textu, sborové recitaci, vlastnímu zpěvu 	hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď), jednoduchá písňová forma (a–b).	
HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie <i>HV-3-1-04p reaguje pohybem na tempové a rytmické změny</i>	<ul style="list-style-type: none"> zapojuje se do hudebně pohybových her zapojuje při doprovodu prvky hry na tělo a doprovází tímto způsobem zpěv svůj nebo spolužáků dokáže pohybem vyjádřit výraz a náladu hudby 	Taktování a pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt. Taneční a pohybové hry se zpěvem, jednoduché lidové tance. Pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků orientace v prostoru (tzv. aktivní poslech).	
HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby <i>HV-3-1-05p rozliší sílu zvuku</i>	<ul style="list-style-type: none"> používá ve správných souvislostech pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoko a hluboko 	Malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace Slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková). Hraje hudební hry s dynamikou, tempem a různou melodií (aktivní poslech)	
HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální <i>HV-3-1-05p pozorně vnímá jednoduché skladby</i>	<ul style="list-style-type: none"> dovede vyslechnout krátkou ukázkou symfonické hudby podle zvuku a tvaru se učí poznávat hudební nástroje odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální 	Aktivní poslech hudebních skladeb různých žánrů přiměřený věku a hry spojené s vnímáním znějící hudby.	

2. období (4. – 5. ročník)

RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo	Průřezová témata
HV-5-1-01 zpívá v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti <i>HV-5-1-01p zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem</i>	<ul style="list-style-type: none"> osvojuje si nové písně zpívá v jednohlase zkouší jednoduchý dvojhlas 	<i>Lidové písně podle daného ročního období z celého světa. Umělé písně přiměřené věku. Vokální hry s jednoduchou improvizací.</i>	
HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not <i>HV-5-1-02p, HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou</i>	<ul style="list-style-type: none"> provede melodizaci a rytmiizaci textů spojuje zároveň více hudebních činností (zpěv s doprovodem, melodií či pohybem) dle individuálních schopností se orientuje v notovém záznamu 	<i>Lidové písně podle daného ročního období z celého světa. Umělé písně přiměřené věku. Vokální hry s jednoduchou improvizací.</i>	Osobnostní a sociální výchova - Psychohygi ena
HV-5-1-03 využívá jednoduché, hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní <i>HV-5-1-03p doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje</i>	<ul style="list-style-type: none"> rytmicky doprovází zpěv svůj nebo svých spolužáků technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře 	<i>Reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. Hudební improvizace, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva),</i>	

		<p>hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď), jednoduchá písňová forma (a–b). Doprovod zvolených písní lidových i umělých. Rytmizace na hudební nástroje při aktivním poslechu.</p>	
<p>HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby HV-5-1-05 vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby v rámci hudebních her provádí elementární hudební improvizaci vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry 	<p>Hrajeme hudební hry zaměřené na hudební formu, využíváme prvky elementárního komponování z metody <i>Slyšet jinak</i>.</p>	Osobnostní a sociální výchova - Kreativita
<p>HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy - pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků hraje hudební hry aktivního poslechu, kterými vyjadřuje přechod mezi částmi skladby a různé použité hudební prostředky. 	<p>Aktivní poslech hudebních skladeb různých žánrů přiměřený věku (B. Smetana, A. Dvořák, W. A. Mozart, L. Janáček atd.)</p>	
<p>HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace HV-5-1-06p - správně hospodaří s dechem při interpretaci písní -frázování</p>	<ul style="list-style-type: none"> v rámci hudební hry pohybově dramatizuje znějící hudbu pohybem vyjádří výraz a náladu hudby zapojí se do pohybových improvizčních her 	<p>Pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků orientace v prostoru (tzv. aktivní poslech)</p>	

II. stupeň

6. - 9. ročník			
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo	Průřezová témata
HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách <i>HV-9-1-01p doprovází písně pomocí ostinata</i>	<ul style="list-style-type: none"> realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů 	<i>Hudební realizace písní dle vlastního výběru žáků ze současné hudební tvorby.</i>	
HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase <i>HV-9-1-02p interpretuje vybrané lidové a umělé písně</i>	<ul style="list-style-type: none"> zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase hlas používá přirozeně, dbá na hlasovou hygienu zpívá v jednoduchých dvojhlosech či kánonech 	<i>Zpěv populárních písní z celého světa. Vokální hry s prvky elementární kompozice a improvizace.</i>	
HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	<ul style="list-style-type: none"> používá hudební nástroje k reprodukci hudebních motivů doprovází skladby pomocí Orffova instrumentáře improvizuje do jednoduchých hudebních forem 	<i>Doprovod zvolených populárních písní, hudebně instrumentální hry s prvky elementárního komponování. Hra na hudební nástroje v rámci aktivního poslechu. Realizace vybraných písní a skladeb klasické hudby, world music, populární hudby.</i>	Osobnostní a sociální výchova - Kreativita

<i>HV-9-1-03p interpretuje vybrané lidové a umělé písně</i>			
<i>HV-9-1-04 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná některé z tanců různých stylových období pohybově reaguje na tempové, dynamické a rytmičko-metrické změny reprodukuje pohyby prováděné při tanci či pohybových hrách 	<i>Pohybové hry v rámci aktivního poslechu a nácviku skladeb, pantomima. Hra na tělo a pohyb po prostoru s prvky improvizace.</i>	Osobnostní a sociální výchova - Psychohygiena
<i>HV-9-1-05 orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</i>	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se v proudu znějící hudby a přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku 	<i>Aktivní poslech děl klasické hudby, hudby filmové, populární i jazzové. Hudební hry spojené s aktivním poslechem</i>	
<i>HV-9-1-06 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období</i> <i>HV-9-1-07 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</i> <i>HV-9-1-04p - pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu</i> <i>- rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru</i> <i>- uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl</i>	<ul style="list-style-type: none"> zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období vnímá propojení hudby s dalšími druhy umění 	<i>Aktivní poslech děl klasické hudby, hudby filmové, populární i jazzové. Propojování aktivního poslechu s dalšími uměleckými druhy – výtvarným uměním, divadlem apod.</i>	Navázání na historické období probírané v hodinách dějepisu.

